

Slaboten vpliv svetov potrošnikov

Dokler sveti potrošnikov ne bodo dobili ustrezne podpore, bodo neučinkoviti in nepotrebni. To je bila ena od ugotovitev, ki smo jih slišali v razpravi na seji predsedstva občinske konference SZDL, ko je tekla beseda o vprašanih preskrbi in delovanju svetov potrošnikov v naši občini. Zaradi svoje nemoči so ti sveti neučinkoviti in lahko razrešujejo predvsem obrobne zadeve v odnosih med potrošniki in ponudniki vseh vrst storitev.

Predsedstvo občinske konference se je sestalo 4. junija in namenilo pretežno del seje vprašanju preskrbe in delovanja svetov potrošnikov. O popolni neučinkovitosti svetov potrošnikov sicer ne bi mogli govoriti. Bolj velja ugotovitev, da so člani predsedstva OK SZDL obravnavali predvsem negativne primere v želji, da bi se dokopali do kar najbolj optimalnih rešitev.

Svete potrošnikov moramo kakovostno okrepiti in jim tako omogočiti, da bodo lahko kar najbolj kvalificirano obravnavali pripombe občanov na storitve v trgovini, bankah, komunalni, pošti, obrtnih delavnicah in drugod. Pristojni organi morajo obravnavati njihove

ve ugotovitve in tudi ustrezno ukrepati. Neobhodno je potreben tudi učinkovit pretok informacij. Sedaj pa je položaj tak, da na posredovanje sveta potrošnikov ni pravega odziva. Mestni upravni organi ne reagirajo. Slišali smo primer, da je svet potrošnikov želel sodelovati pri spremembi odloka o obratovalnem času trgovin, vendar so ta odlok izdelali brez njega in mimo njega. Od inšpekcijskih služb je želel svet potrošnikov dobiti informacijo, kako je potekalo znano vračanje cen v začetku letošnjega leta. Vendar inšpekcijske službe niso imele za potrebno, da pošljejo svojega predstavnika na sejo sveta potrošnikov.

Na seji smo med drugim slišali tudi primer iz krajevne skupnosti Stara Ljubljana, kjer je svet potrošnikov (na zahtevo prebivalcev) odločno nasprotoval ukinitvi živilske trgovine delovne organizacije Mercator. Bilo je vse zaman: trgovino so ukinili in s tem še bolj otežili preskrbo prebivalcev tega dela mesta. »Naše delo je preplodno, ne moremo vplivati na nič. Sveti nimajo niti moči niti veljave,« smo slišali na seji.

Ob vsem tem pa le velja ugotovitev, da je položaj v mestni krajevni skupnosti povsem drugačen kot na podeželju. V mestu imamo neprimerno več subjektov, ki naj bi o njih razpravljali sveti potrošnikov. V vaški krajevni skupnosti pa je ena trgovina, kvečjemu dve. Tu je vsekakor lažje vzpostaviti bolj pristne odnose kot v mestu.

Potrebe potrošnikov mora na podlagi ugotovitev njihovega sveta proučiti strokovna služba in predlagati ustrezne rešitve. To je bila ena od ugotovitev razprave, v kateri so vsi zahtevali večjo podporo za svete potrošnikov.

M. I.

ZAOSTRENI POGOJI GOSPODARJENJA

Novi člani v klubu izgubarjev

Novi obračunski sistem, ki je potegnil bolj realno ločnico med dohodkom in stroški, je delovnim organizacijam praviloma poslabšal račun gospodarske uspešnosti.

Nedvomno je to eden od prevladujočih, čeprav ne edini in najpomembnejši razlog za rastoče izgube, ki smo jih letos ob prvem obračunu zabeležili tudi v Centru. Če je lani ob prvem tromesečju znašal seštevke izgub gospodarskih organizacij Centra 1,9 milijarde, je bil letos ob tem času kar 10,4 milijarde. V izgubi se je letos znašalo 26 OZD, lani ena več, kar sicer ne predstavlja pomembne razlike, vendar pa je novost v tem,

da se je na seznamu izgubarjev znašlo tudi več takih, ki jih v prejšnjih obdobjih v tej družbi ni bilo.

Ta značilnost odkriva tudi določeno drugačnost teh izgub. Medtem ko so v prejšnjih letih tvorile kljub izgubarjev prvega tromesečja nekateri na to že kar abonirane OZD, katerih izguba je bila »sezonsko« pogojena (elektrogospodarstvo, železnica, turizem in gostinstvo, gradbeniki), je to pot

opazna prisotnost novincev, ki so jih v izgubo pripeljali nasploh vse bolj zaostreni pogoji poslovanja in lastna poslovna neučinkovitost.

Med najpomembnejšimi OZD, ki so prve tri mesece poslovanja sklenile z rdečimi številkami, kaže najprej omeniti stara znanca Elektrogospodarstvo in železniške prometne tozde, ki oblikujejo dve tretjini celotne izgube Centra. Od novincev pa omenimo zlasti Avtohteno - Tozd Nova, ki ima 1,3 milijarde dinarjev izgube, Polikem - Tozd Chemo z 944 milijoni izgube in Kartonažno tovarno Ljubljana (2 tozda) s 350 milijoni dinarjev izgube.

Na omenjenih 26 OZD je občinski izvršni svet naslovil zahtevo po izdelavi sanacijskega programa. Ko je analiziral vzroke za izgube, je ugotovil, da so mnoge od novih izgubarjev žrtev preživelih proizvodnih programov. Žal odgovori na vprašanje, kakšne ukrepe nameravajo uporabiti do polletne bilance, razodevajo pri mnogih od njih pomanjkanje javnih razvojnih programov.

Zato lahko predvidevamo, da bo pot teh OZD iz izgub silno težka. Še več, na moč si bo treba prizadevati, da klub izgubarjev ne bi postal še bolj številni, kajti nekaj doslej uspešnih gospodarjev se je z uveljavitvijo novega obračunskega zakona zelo približal komaj še pozitivnemu poslovanju.

J. K.

»Hiša za Gradom št. 1«

Ob prazniku občine Ljubljana Center so občinska konferenca SZDL, skupščina občine in družbenopolitične organizacije izdale knjigo Draga Košmrlja in Žive Kraigher z naslovom »Hiša za Gradom št. 1« v nakladi 1000 izvodov. Košmrlj opisuje zgodovino hiše in tako imenovani »zagorjski kolektiv« študentov, ki so bili v klubu Njiva, Kraigherjeva pa je obdelala delovanje okrognega komiteja SKOJ za mesto Ljubljana od jeseni 1941 do pomladi 1942.

Pobudnik za opis te tematike je bila krajevna organizacija ZB NOV Oskar Kovačič s Prul. Občinski odbor ZB NOV se je zavzel za izdajo, založništvo in izdajo pa je prevzela občinska konferenca SZDL. Večina finančnih sredstev so prispevale skupščina občine in družbenopolitične organizacije. Vsebinska knjige presega krajevno območje Prul, pa tudi Ljubljane in je zanimivo branje za vsakogar, ki ga zanima zgodovina našega mesta in naprednega mladinskega gibanja pred vojno in med narodnoosvobodilno borbo.

L. T.

Problem mirujočega prometa zahteva takojšnje rešitev. Svet KS Ajdovščina opozarja že več let zapored, da je treba določiti še dopustno število parkirnih mest, ki jih ta ekološko ogroženi predel mesta sploh lahko sprejme. V mestnem središču je treba dosledno zmanjševati število parkirnih mest in sploh promet motornih vozil. Predvidena gradnja garažnih hiš v gosto poseljenem središču mesta je povsem v nesprotju s temi prizadevanji. Parkirišča naj bodo zunaj ožjega mestnega obroča in zagotoviti moramo ustrezno prometno ureditev.

LETNA SKUPŠČINA ZBZB NOV

Povezava z mlado generacijo

V torek, 30. junija je bila letna skupščina organizacije ZBZB NOV občine Ljubljana Center. Delo je bilo uspešno, kar je posledica marljive dejavnosti krajevnih organizacij, ki jim je skupna povezava z mladimi v šolah, skrb za spominska obeležja NOB, sodelovanje v krajevni samoupravi ter pomoč članom pri reševanju perečih zdravstvenih in socialnih problemov.

Zdraviliško klimatsko zdravljenje - bodo poskušali ohraniti na dosedajni ravni in pričakujejo, da bo ta način zdravljenja omogočen vsaj 20% upravicencem.

Krajevne organizacije so opozorile na problem oskrbe spomenikov republiškega pomena, ker zanje niso našli skrbnikov ter na klub delegatov, ki naj tudi nadalje opravlja svojo dosedanjo dejavnost.

V občini Center sta izšli dve publikaciji o NOB. Krajevna organizacija ZB NOV Oskar Kovačič s Prul je lani izdala brošuro z naslovom Ilegalni bunkerji med NOB na Prulah, ista organizacija pa je bila tudi pobudnik za izdajo knjige Draga Košmrlja in Žive Kraigher z naslovom Hiša za Gradom št. 1, ki so jo izdala družbenopolitične organizacije in skupščina občine Ljubljana Center.

Zelo odmeven je bil natečaj »Revolucija še traja, kje je naše in moje mesto v njej«. Pri organizaciji so imeli borci vidno mesto. V natečaju je sodelovalo okrog 10.000 učencev iz šol pobratenih občin Delnice, Murska Sobota in Centra ter devetih pobratenih KS z literarnimi, likovnimi in fotografskimi prispevki, s kulturno prireditvijo in kritično razpravo o družbenih dogajanjih na okrogli mizi v Cankarjevem domu. Prav ta, že četrti natečaj je potrditev prizadevanj organizacije, da se še tesneje poveže z mlado generacijo.

LOJZ TRŠAN

Teško gradivo

Iz krajevne skupnosti Gradišče smo dobili obsežno poročilo o seji tamkajšnje Komisije za urejanje prostora in varstvo okolja, ki je obravnavala osnutke prostorskih ureditvenih pogojev, osnutke družbenega plana in prometno zasnovano mestnega središča. Iz številnih pripomb povzemamo ugotovitev, da se je bilo krajanom zelo težko dokopati do bistva, ki so ga prikazovali številni načrti in oblika gradiva.

Med podrobnejšimi pripombami velja ugotovitev, da bi morala osnovna karta PUP prikazati sintezo vseh elementov bodočega razvoja ne pa le en del celotne ureditve, ki ni usklajen s posameznimi tematskimi prikazi. Imeli so pripombo na neuskajane načrte glede ceste VII. korpusa, pa tudi na predvideno gradnjo na takoiimenovanem Hrovatinovem vrtu, ki je ni zaslediti na nobeni drugi karti. Znana je med drugim tudi odločitev krajevne skupnosti Gradišče, da je taka gradnja na tem mestu nedopustna.

Komisija je med drugim z zadovoljstvom ugotovila, da na kartah ni predvidene garažne hiše med Snežniško, Rimsko in Aškerčevo ulico. To je namreč v skladu z željami in zahtevami krajanov. Komisija med drugim tudi meni, da je 500 parkirnih mest, ki so predvidena v okviru prometne zasnove preveliko. Razen tega po mnenju komisije tudi nadzidava Maximarketa ne pride v poštev, saj bi povsem pokvarila izgled tega mestnega predela. Na vseh ulicah, kjer je to možno, naj bi zasadili drevesa.

Komisija je podprla predlog uvedbe tramvajskih prog v Ljubljani. Med sklepi komisije naj omenimo zahtevo, da bi, dokler ne bo tramvaja, nabavili take avtobuse, ki najmanj onesnažujejo zrak. Obvezno naj bi registrirali mope, predvsem pa naj bi dosledno izvajali sankcije predvidene s cestno prometnimi predpisi.

DOBILI SO NAGRADO OBČINE LJUBLJANA CENTER - DOBILI SO NAGRADO OBČINE LJUB

da je poklicnih delavcev, ki delajo v štabu komaj peščica. Najbolj pomembno je podružbljanje obrambnih priprav. Ob strokovni usposobljenosti teritorialcev in v sodelovanju z družbenopolitičnimi organizacijami in organizacijami združenega dela so uspeli usvariti enoto, ki je sposobna izpolnjevati zadane naloge - če bi bilo seveda potrebno.

Materijska opremljenost je ena od bistvenih sestavin oboroženega odpora. V centralni enoti se lahko pohvalijo, da so dosegli zadovoljivo stopnjo opremljenosti. Od leta 1978 je bila enota ustanovljena, so začeli zbirati sredstva za oborožitev in drugo opremo. Leta 1978 je bil ustanovljen sklad za SLO in organizacije združenega dela redno prispevajo vanj določena sredstva in to na podlagi programa. Za pravilno uporabo sredstev skrbi skupščina sklada. Sredstva so strogo namenska in jih uporabljajo samo za opremljanje in usposabljanje. Sredstva za funkcionalne stroške štaba dobijo iz občinskega proračuna.

»Posebej želim poudariti,« je dejal Usenik, »da se vodilne strukture

občine intenzivno vključujejo v obrambno usposabljanje. Pri tem mislim tako na vodilne tovariše iz občinske skupščine, kakor tudi na vodstva družbenopolitičnih organizacij.«

Vsi pripadniki teritorialne obrambe so v rednem delovnem razmerju. Vojaške vaje, usposabljanje in sama organizacija zahtevajo od njih dodatne obremenitve. Tudi v delovnih organizacijah utegnejo imeti včasih težave, kadar mora ta ali oni delavec nepredvideno zapustiti delovno mesto. »Kadar ima vaje enota iz celotnega sestava, tedaj je koordinacija nemogoča. Pri posameznikih, zlasti kadar gre za daljšo odsotnost, pa se vedno skušamo dogovoriti z delovno organizacijo in najti čas, ki je najprimernejši za vse. V takih primerih se običajno začnemo pogovarjati dovolj zgodaj, tudi po več mesecev vnaprej,« pravijo v občinskem štabu.

Kako obvladujete disciplino, kadar je enota na vajah?

»Lahko trdim, da prevladuje v naših enotah najvišja stopnja discipline - samodisciplina. Doslej nismo imeli še nobenega ekscen-

nega primera. Mi iz štaba nismo še nikoli posredovali, zakaj vse nejasnosti in probleme rešuje enota sama. Kljub zelo pisani izobrazbeni in nacionalni strukturi je kolektiv homogen in vsak njegov pripadnik se čuti odgovornega do drugih tovarišev. To je ena od naših največjih vrednot.«

Čeprav je udeležba na vajah obvezna, ali imate v tem pogledu težave?

»Z udeležbo na vajah nismo v celoti zadovoljni, pa čeprav je odsotnost v večini primerov upravičena. Ob tem moramo tudi upoštevati dejstvo, da so ljudje v naši občini službeno močno obremenjeni,« je pojasnil Janez Usenik. Ob tem je še dodal, da je pred občinskim štabom še vrsta nalog, med katerimi je predvsem tesnejše sodelovanje s krajevnimi skupnostmi.

NIKO ISAJEVIČ

Dr. Dragica Vendramin: Kje so časi navdušenja in etičnega pogona

Priglasite snega lahko stišneš v pest, ne moreš pa tako storiti s peštrm življenjepisom zaslužnega človeka, kakršna je na primer primarij dr. Dragica Vendramin. O njej bi zlahka napisali roman, saj je orala ledino na področju socialno-zdravstvenega varstva otrok v časih, ki nismo imeli ničesar, razen železne volje, navdušenja in delovnih rok. Njeno življenje je polno pretresljivih zgodb o zapuščenih otrocih, ki jim je pomagala, da so lažje našli svoj prostor pod soncem. Tu ni prostora, da bi jih nam pripovedovala zdravnica sama.

Čeprav je dr. Dragica Vendramin blaga in na videz krhka ženska, so ji vile sonce dodelile

vodstveno mesto takoj, ko je leta 1953 po dekretu prišla iz Celja v Ljubljano kot novočena zdrav-

nica. Prevzela je Dječji dom z drugimi ustanovami, ki so skrbele za zaščito matere z otrokom vred. Vmes je štela tudi čakalnica za matere na železniški postaji.

»To so bili časi navdušenja in etičnega pogona, ko smo z voljo premikali gore,« se je spomnila na petdeseta leta, ko je imela zdrav-

Dr. Dragica Vendramin